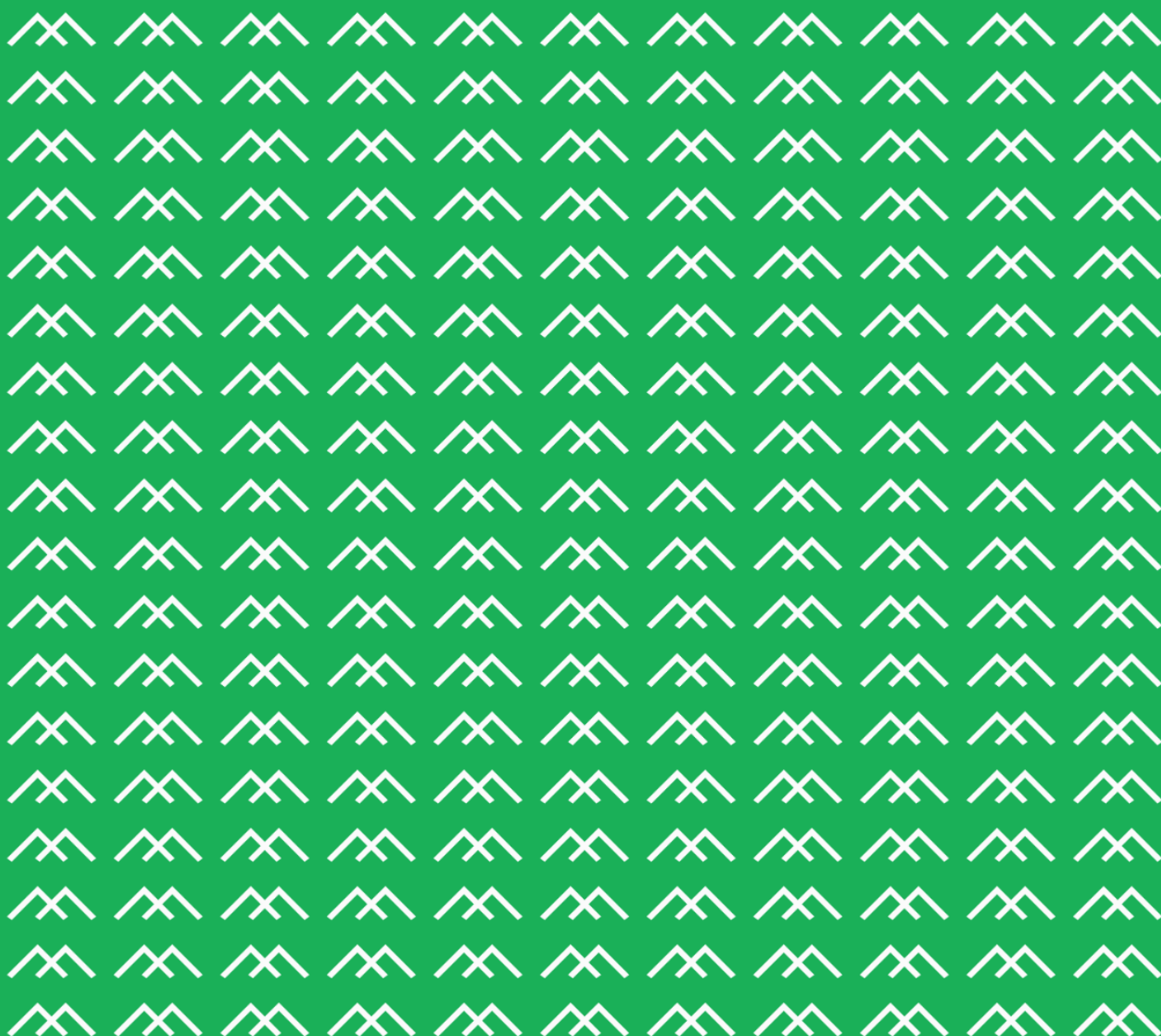

Flekkefjord
kommune

Flekkefjord 2026-2040

Planprogram - kommuneplanens
samfunnsdel

Innhold

1. Innledning.....	2
Plansystemet og kommuneplanens samfunnsdel	2
Planens formål.....	2
2. Nasjonale og regionale føringer for planarbeidet	3
Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027.	3
Regionplan Agder 2030	3
Regionplan Lister 2030	4
Statlige planretningslinjer og statlige planbestemmelser	4
Andre regionale planer.....	4
Kommunale planer og strategier	5
3. Situasjonsbeskrivelse, utfordringer og muligheter.....	5
Levekår, befolkningsutvikling og folkehelse	5
Sentralisering.....	8
Utdanning og arbeidsliv.....	9
Klimaendringer og reduksjon i CO ₂ -utslipp	13
Samfunnssikkerhet og beredskap	14
Kommuneøkonomi	15
4. Alternativer: visjon, mål og tema	16
Gjeldende visjon og verdier	16
Om gjeldende samfunnsdel.....	16
Utforming og tema for samfunnsdelen	17
Temaer i samfunnsdelen	17
Trygt og inkluderende lokalsamfunn.....	18
Næringsutvikling og kommunikasjon	18
Klima- og energi.....	19
Samskaping, samfunnssikkerhet og demokrati	20
Kommuneøkonomi og forventningsgapet.....	20
Arealstrategi	20
5. Medvirkning	21
Lovkrav og forventninger	21
Forslag til organisering av medvirkningsprosessen	22
Organisering og tidsplan.....	22

1. Innledning

I planstrategi 2024-2027 har Flekkefjord kommune vedtatt at i denne perioden skal kommuneplanens samfunnsdel revideres. Den nye samfunnsdelen skal etter planen være ferdig 2. kvartal 2027.

Plansystemet og kommuneplanens samfunnsdel

Plan- og bygningsloven (2008) § 11-1 fastsetter at kommunene skal utarbeide en kommuneplan i tre deler: kommuneplanens samfunnsdel, kommuneplanens arealdel, og en budsjett- og handlingsplan. Disse tre delene har forskjellig formål og funksjon. Samfunnsdelen er en langsiktig del som skal være kommunens øverste politiske styringsdokument. Arealdelen skal vise hvordan kommunens arealer skal forvaltes og disponeres, i tråd med prioriteringene som er satt i samfunnsdelen. Budsjett- og handlingsdelen skal vise hvordan en prioriterer å omsette mål til handlinger, og hvordan en skal finansiere dette. Mens samfunnsdelen og arealdelen er langsiktige planer som ofte vedtas med en tidshorisont på 12 år, vil budsjetts- og handlingsdelen oftest vedtas for inntil fire år om gangen.

Kommuneplanens samfunnsdel er en retningsgivende plan som forteller noe om nåsituasjonen og hvilke muligheter som ligger framover for samfunnsutviklingen. Det skal vektlegges hvilke områder som har særlig behov for fokus, med en oversikt over hvilke mål en ønsker å nå og forslag til strategier for å nå målene. Planen vil ikke ha mulighet til å presentere nåsituasjon eller konkretiserte målsetninger for alle områder i samfunnet, og det må slik gjøres prioriteringer. Samtidig bør planen være en ledestjerne for utvikling på alle områder.

For alle kommuneplaner som kan få vesentlig innvirkning på natur eller samfunn, skal det også utarbeides et planprogram i henhold til plan- og bygningsloven § 4-1. Dette planprogrammet skal inneholde planens formål, planprosesser med tidsfrister, deltakere, hvordan medvirkning ivaretas, spesielle forhold til grupper som antas særlig berørt, hvilke alternativer som vurderes og eventuelle utredningsbehov. Planprogrammet skal sendes ut på høring, og fastsettes etter dette av bystyret. Det skal utarbeides eget planprogram for kommuneplanens arealdel når dette arbeidet iverksettes.

Planens formål

Målet er å revidere kommuneplanens samfunnsdel, slik at den fastsetter langsiktige mål og strategier med ambisjoner og prioriteringer for samfunnsutviklingen i kommunen. Samfunnsdelen skal inneholde en arealstrategi i henhold til regjeringens forventninger. Det er i kommunens planstrategi videre vedtatt at kommuneplanens samfunnsdel skal omfatte klima- og energiplan. Samfunnsdelen med arealstrategi skal være et overordnet og strategisk styringsdokument for utviklingen av kommunen i et lengre perspektiv. Ettersom revisjonen av kommuneplanens samfunnsdel er forsinket, foreslås det at den nye nå skal vare til 2040. Dersom det oppstår behov, kan den likevel revideres tidligere.

2. Nasjonale og regionale føringer for planarbeidet

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027.

Regjeringen utarbeider nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging hvert 4. år.

Forventningene tar utgangspunkt i fem temaer:

- Samordning og samarbeid i planleggingen
- Trygge og inkluderende lokalsamfunn
- Velferd og bærekraftig verdiskaping
- Klima, natur og miljø for fremtiden
- Samfunnssikkerhet og beredskap

Hver forventning er gitt konkretisering i flere punkter som beskriver hvordan de kan følges opp, og hvilke bærekraftsmål de er knyttet til.

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027 kommer det tydelig fram at FNs bærekraftsmål er sentrale i all planlegging.

«Norge har sluttet seg til 2030-agendaen med 17 mål for å fremme en sosialt, miljømessig og økonomisk bærekraftig utvikling. Som samfunnsutviklere, tjenesteytere og planmyndigheter, er fylkeskommunene og kommunene avgjørende for at vi skal lykkes med å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling i hele landet. De nasjonale klima- og miljømålene gir rammer for planleggingen og er sentrale for at bærekraftsmålene kan nås.»

Figur 1 Bærekraftsmålene

Planprosessen skal brukes for å drøfte hvordan bærekraftsmålene kan følges opp ut fra de utfordringer og muligheter som er mest aktuelle lokalt og regionalt.

Regionplan Agder 2030

Regionplan Agder 2030 er et overordnet strategisk styringsdokument for hele Agder. Den beskriver muligheter for Agder i 2030, de viktigste utfordringene, regionens strategiske mål og prioritering av regional planlegging i perioden 2024–2027. Regionplan Agder 2030 har fem temaer som skal være hovedsatsingsområder frem mot 2030:

- Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter
- Verdiskaping og bærekraft
- Utdanning og kompetanse
- Transport og kommunikasjon
- Kultur

Regionplan Lister 2030

Regionplan Lister 2030 har tema og perspektiver som er i tråd med Regionplan Agder 2030. Her er det vektlagt hvordan vest-delen av fylket kan jobbe med sine utfordringer og mål. Denne planen legger også føringer for hvordan Flekkefjords kommuneplan skal se ut.

Hovedtemaene i denne planen er:

- Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter. Kultur
- Verdiskaping, bærekraft og likestilling
- Transport, kommunikasjon og samfunnsikkerhet
- Utdanning, kompetanse og tjenesteinnovasjon

Det er utarbeidet et forslag til handlingsprogram som er sendt på høring til kommunene. Flekkefjord kommune har avgitt høringsuttalelse.

Statlige planretningslinjer og statlige planbestemmelser

I tillegg til ovenfornevnte planer og retningslinjer finnes det en rekke veiledere, stortingsmeldinger og annet som det skal tas hensyn til, blant annet:

- Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (1994)
- Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging (1995)
- Statlige planretningslinjer for klima- og energi (2024)
- Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen (2021)
- Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet (2025)
- Statlige planretningslinjer for klima og miljø (2024)
- Lov og retningslinjer for planlegging og ressursutnytting i kystnære sjøområder
- Folkehelseloven

Andre regionale planer

Det finnes flere regionale planer som får innvirkning. Dette gjelder blant annet:

- Regional plan for likestilling, integrering og mangfold 2015-2027.
- Regional plan for fysisk aktive liv i Agder 2024-2034
- Frivillighetsstrategi for Agder 2022-2030
- Strategi for de historiske sørlandsbyene i Vest-Agder
- Kulturarv 2020 – strategi for kulturminnefeltet (Vest-Agder)
- Kunnskapsgrunnlag

Rapporter og utredninger som allerede eksisterer og som danner grunnlag for planprogrammet:

- Perspektivmeldingen 2024 (Meld. St. 31 (2023-2024) som er regjeringens hovedplan for å møte langsiktige utfordringer mot 2060
- Skeives levekår i Agder (2018)
- Dypdykk i deltidskulturen i fire Sørlandskommuner (2019)
- Folkehelseprofil 2026
- Oppvekstprofil 2026
- Folkehelseundersøkelsen i Agder 2023
- Ungdata 2025
- Agdertall 2025
- Veikart for bedre levekår Agder
- Oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer 2024-2028

- Håndbok i aldersvennlige lokalsamfunn, KS
- ROS Agder 2024
- Norsk klimaservicesenters fylkesvise klimaprofiler - klimapåslag

Kommunale planer og strategier

Kommunen har flere temaplaner og strategier som enten er nylig utarbeidet eller under arbeid, blant annet:

- KDP Helse- og omsorgsplan 2030 (vedtatt 2022)
- KDP Kulturminneplan (vedtatt 2022)
- KDP Oppvekstplan (2026-2036, sendt på høring)
- KDP Kulturplan (2026-2038, sendt på høring)
- KDP Landbruk (under arbeid)
- KDP Idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2016-2028, (ny plan under arbeid)
- Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (2024-2027 er under revidering)
- Frivillighetsstrategi Flekkefjord kommune 2023-2027
- Plan for likestilling og inkludering (2015-2028)
- Strategi for næringsutvikling (2025-2027)
- Strategi for rekruttering, kompetanse, heltid og inkludering

Temaplanene er med på å danne et kunnskapsgrunnlag for kommuneplanens samfunnsdel. Disse er også utarbeidet i tråd med Flekkefjord kommunes planstrategi 2020-2024. I tillegg kommer f.eks. Folkehelseoversikt 2024-2028, folkehelse- og oppvekstprofil for Flekkefjord kommune 2026, rapport fra Listersamarbeidet om utfordringer og muligheter i boligmarkedet.

3. Situasjonsbeskrivelse, utfordringer og muligheter

Levekår, befolkningsutvikling og folkehelse

Folkehelseoversikten indikerer at de fleste i Flekkefjord har en god livskvalitet. I folkehelseprofilen for 2026 skiller Flekkefjord seg ut positivt fra landsgjennomsnittet mht. gode boforhold, tilgang til drikkevann- og luftkvalitet, lavere andel av befolkningen med psykiske lidelser og symptomer, barn med barnevernstiltak og ungdommer som er fornøyde med treffsteder og føler seg trygge i nærmiljøet.

Videre viser Folkehelseprofil 2026 at Flekkefjord har, i likhet med Agder fylke, en høyere andel innbyggere i arbeidsfør alder som står utenfor arbeidslivet. 20 % av befolkningen i Flekkefjord mottar enten økonomisk sosialhjelp, tiltakspenger, arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd.

Tilknytning til arbeidslivet er viktig. Å stå utenfor arbeidslivet er forbundet med økonomisk usikkerhet. Samfunnsutviklingen med økte priser rammer hardest de som har minst. Andelen av befolkningen med vedvarende lavinntekt er økende. I Flekkefjord vokser 13 % av barn og unge opp i en husholdning med vedvarende lavinntekt, og i over halvparten av tilfellene er det ingen yrkestilknyttede personer i husholdningen. Å vokse opp i en familie med vedvarende lavinntekt og utenforskap i ung alder kan ha uheldige konsekvenser resten av livet. Det er imidlertid positivt at Flekkefjord ikke skiller seg ut når det gjelder andel unge utenfor arbeidslivet.

Det er en overvekt av innvandrere som lever med vedvarende lavinntekt. De siste årene har Flekkefjord bosatt mange flyktninger, også barn og unge. Siden man må ha levd med lavinntekt i minimum tre år før man blir telt med i statistikk, vises dette nå på statistikken i Flekkefjord.

Sett i sammenheng med en befolkningsutvikling der vi får flere eldre og færre i arbeidsfør alder, er utenforskap en utfordring som blir viktig å ha fokus på fremover.

Samtidig er det viktig å understreke at også indikatorer som sammenfaller med landsgjennomsnittet kan representere levekårsutfordringer og lavere livskvalitet.

En annen folkehelseutfordring som bør fremheves er at Flekkefjord har flere voksne i befolkningen som er rammet av ikke-smittsomme sykdommer. Dette er sykdommer som har sammenheng med levevaner som kosthold, fysisk aktivitet, søvn, bruk av tobakk og alkohol. Usunne levevaner er også knyttet til utdanningsnivå. Redusert helse medvirker til lavere arbeidsdeltakelse og øker risikoen for utenforskap.

Fysisk aktivitet, aktiv transport, friluftsliv og helsefremmende nærmiljø skal være sentrale virkemidler for å redusere sosiale helseforskjeller og fremme god helse gjennom hele livsløpet.

Når det gjelder treningsvaner hos ungdom viser folkehelseprofilen at hele 40 % av 17-åringene i Flekkefjord kommune oppgir at de trener sjeldnere enn ukentlig. Dette er betydelig dårligere enn tallene på fylkesbasis og landsbasis, som er hhv. 32 og 29 %. Andel 17-åringer med overvekt og fedme er høyere i Flekkefjord enn i fylket og landet, og det samme er andelen som har over 4 timer skjermtid per dag.

Over halvparten av barn og unge oppgir at Flekkefjord er en god plass å vokse opp, og at de i stor grad har et godt og trygt nærmiljø. De fleste har en positiv forventning til livet, ved at de forventer at de skal fullføre videregående og i liten grad være arbeidsledige. Mht. rusmidler oppgir 12,8 % av ungdomsskoleelevene i Flekkefjord at de har vært beruset i løpet av de siste 12 månedene. Det er omtrent likt som landsgjennomsnittet, og litt over fylkesgjennomsnitt. De fleste unge har ikke erfaring med illegale rusmidler og nikotinprodukter, men det har vært en økning de siste årene.

Når det gjelder meldinger til barnevernet, viser Folkehelseoversikten 2024-2028 at flere meldinger i aldersgruppen 7-15 år knytter seg til svake foreldreferdigheter. Sett under ett er det økt risiko for utenforskap blant barn i lavinntekt og minoritetsspråklige barn. Det er¹² tydelige nedganger i livskvalitet og levekår på fylkesnivå, og det er sannsynlig at situasjonen ikke er annerledes i Flekkefjord, selv om det ikke finnes konkrete tall spesifikt for kommunen. Skeive har større sannsynlighet for å stå utenfor arbeidslivet, mangle nære og trygge relasjoner og har høyere selvmordsforsøksfrekvens.

SSB oppgir innbyggertallet for 2. kvartal 2026 til å være 9 372. Ifølge tall basert på SSBs hovedalternativ, som tar utgangspunkt i dagens situasjon uten endringer, er det sannsynlig at befolkningen i kommunen vil synke noe i årene som kommer. Det finnes et potensial for å snu utviklingen gjennom målrettet arbeid.

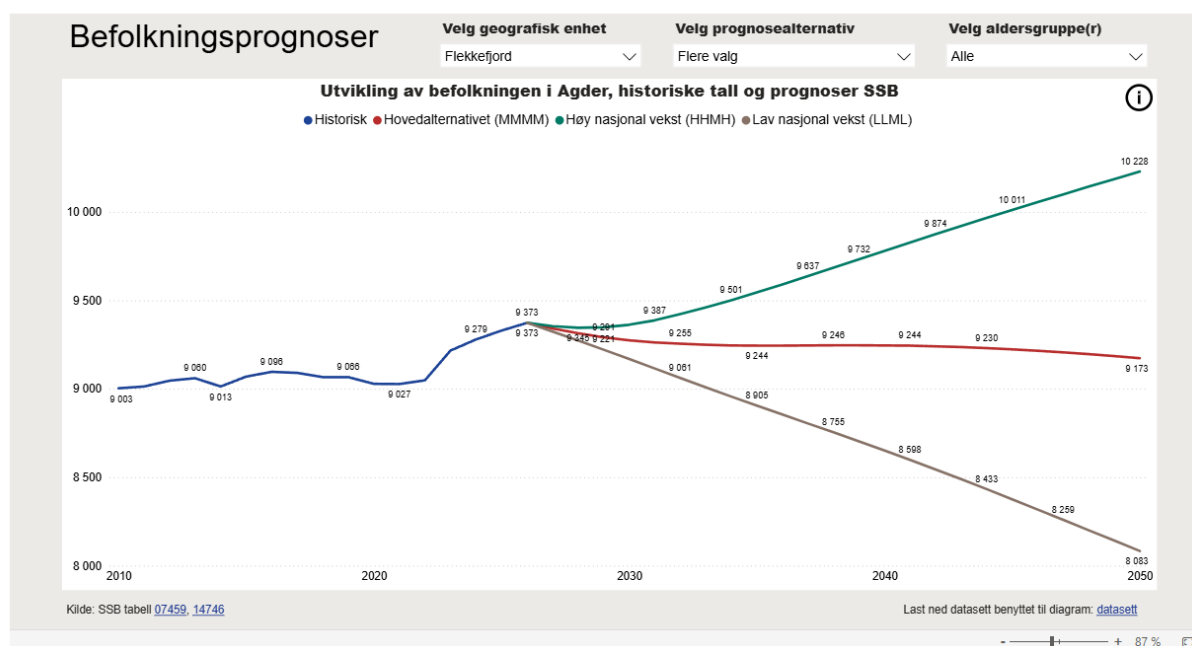
I prognoser fra 2026, med forventet befolkningsutvikling ser de ulike alternativene slik ut:

¹ Mennesker som identifiserer seg innenfor LHBT+

² Mennesker som identifiserer seg innenfor LHBT+

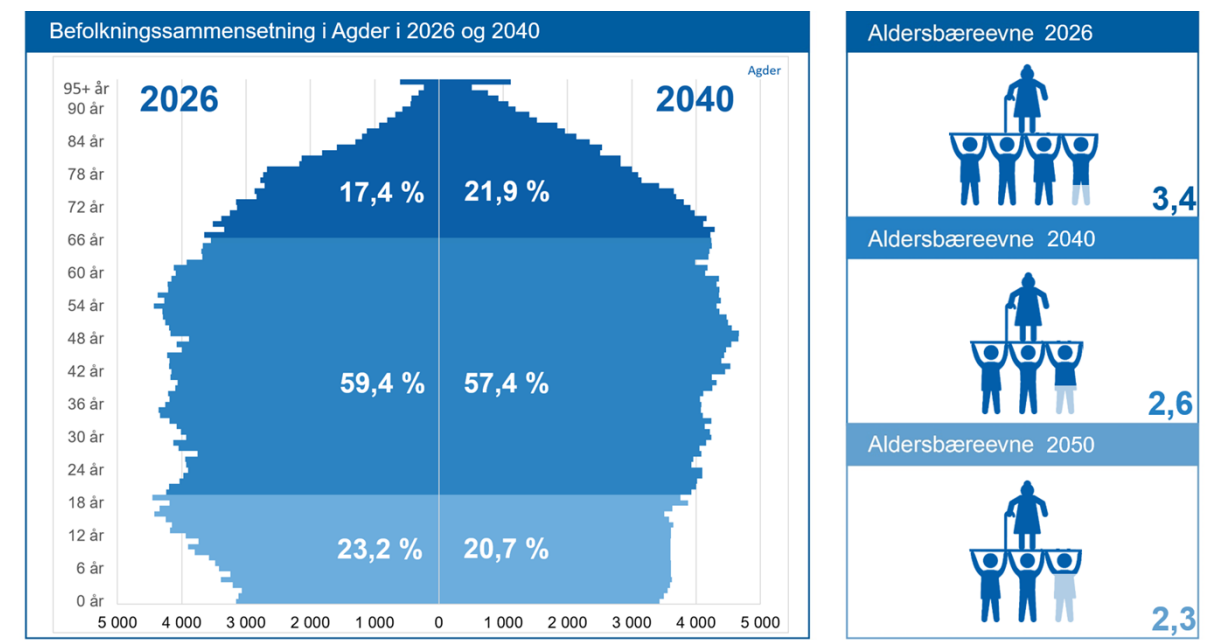
Befolkningsprognoser (2026)

Regionale befolkningsframskrivninger er beregninger av hvordan befolkningen i Norges kommuner utvikler seg framover, gitt ulike forutsetninger om fruktbarhet, dødelighet, flytting, innvandring og utvandring.

Figur 2 befolkningsprognoser (2026) hentet fra Agdertall.no kilde SSB tabell 07459, 14746

Befolkningssammensetningen basert på framskrivninger fra 2026 er estimert slik:

Figur 3 Befolkningssammensetning, Agdertall, 2026

Aldersbæreevnen³ er synkende, og denne trenden forsterkes ytterligere framover. Økningen i antall eldre, i kombinasjon med forventet nedgang i fødselstall peker på en omstilling på mange fronter. På den ene siden vil det være et stort behov for flere hender i helsevesenet, og samtidig vil det være færre barn som skal ha tilbud innen skole og barnehage. For helsetjenesten gir endringen i aldersbæreevne utfordringer. I en situasjon hvor det allerede er vanskelig å rekruttere ansatte, vil en økt belastning på helse- og omsorgstjenestene og færre i arbeidsfør alder gjøre det vanskelig å opprettholde gode tjenester.

Kommunens helse- og omsorgsplan 2030 viser at med flere eldre gir større omsorgsbehov, og en risiko for økt ensomhet og redusert deltakelse. Det blir et økende behov for demensomsorg og tilpassede boliger. Planen har en tydelig målsetning om at eldre skal være aktive, mestre hverdagen selv, bo hjemme lengst mulig og delta i felleskap med støtte fra kommunale tjenester, familie, frivillige og teknologi.

Det er satt fokus på digitalisering innen helse og omsorg. Digitalisering kan ses på som et verktøy for effektivisering og tjenesteutvikling. Flekkefjord kommune har mange frivillige lag, foreninger og enkeltpersoner som stiller opp for andre og for lokalsamfunnet. Frivilligheten er en veldig god samarbeidspartner for helse- og omsorgstjenestene. Dette samarbeidet er det avgjørende å understøtte og videreutvikle fremover. Pårørende utgjør også en viktig ressurs og støtte for den enkelte og er en viktig samarbeidspartner for helse- og omsorgstjenestene. Fremover vil det bli flere hjelpetrengende og omsorgsbelastningen vil trolig øke. Det er derfor viktig med god dialog mellom kommunen og pårørende og tydelige forventningsavklaringer.

Fra dybdeintervjuer om bolyst, retur og samspill foretatt ifm. kommunens oppdaterte kulturplan kommer det frem at lokal kulturidentitet og investering er en medvirkende årsak til at unge voksne returnerer til Flekkefjord, i tillegg til arbeidsplasser. Arbeidet som gjøres mht. å trekke utflyttede unge flekkefjæringer tilbake, blant annet gjennom Smaabyen Flekkefjord og tilflytternettverket Aktiv Ung⁴, gir kommunen muligheter. Her arbeides det målrettet med besøks-, bo- og bedriftsattraktivitet.

Oppsummert viser tverrgående hovedutfordringer at det er behov for å arbeide med temaer som sosial ulikhet i helse og sosial arv, yrkesdeltakelse, forbedring av levevaner og demografisk utvikling som utfordrer bærekraft i tjenestene.

Sentralisering

Sentralisering som trend påvirker Flekkefjord, og bosettingsmønsteret trekker også her inn i eksisterende tettsteder. Dette er i tråd med ønsket nasjonal fortetningspolitikk, hvor det er ønskelig med fortetting av klimahensyn, og for å skape bedre tjenestetilbud. Dette påvirker arealpolitikken fremover.

Sentralisering skjer på mange nivåer samtidig. Befolkningen trekkes mot tettsteder i kommunene, samtidig som det også trekkes fra tettsteder til større byer og storbyregioner. For Flekkefjords del vil dette si at befolkningen trekker ut av bygdene og inn mot sentrum – men også ut fra kommunen og inn mot de større byene.

³ Aldersbæreevnen viser antallet voksne under pensjonsalder mot antallet eldre. Det tas ikke hensyn til at deler av den befolkningen står utenfor arbeidslivet.

⁴ [Flekkefjord Frivilligsentral Aktiv Ung](#) - [Tilflytternettverket Aktiv Ung](#) og [Smaabyen Flekkefjord](#)

Det gjort interessante funn i innbyggerundersøkelsen fra 2024 hvor målgruppen var kommunens innbyggere over 50 år og temaet "hvor vil du bo i fremtiden?". Undersøkelsen viser respondentenes vurdering av bl.a. hvorvidt de vil ha mulighet til å bo i egen bolig med eller uten tilpasning dersom de får vansker med å bevege seg, og hvor stor andel som på sikt ønsker å bytte bolig. Undersøkelsen gir også indikasjoner på hvor i kommunen det er størst ønske om å flytte til dersom nåværende bolig skal byttes ut, og hva slags kvaliteter en ny bolig bør ha. Her ser en også en forskjell mellom kommunens distrikter mht. hvilke innbyggere som ønsker å flytte ut av sitt lokaldistrikt dersom de må flytte fra nåværende bolig.

Regionplan Agder 2030 og Regionplan Lister 2030 vektlegger at utbygging skal primært skje i forbindelse med fortetting av eksisterende bebyggelse i tettsteder, men åpner også for spredt boligbygging i distriktene. For Flekkefjord kommune er det viktig at en opprettholder kommunens lokalsenter på en måte som sikrer levende lokalsamfunn, samtidig som en sikrer boliger med sosial bærekraft også i knutepunktene i distriktene. Oversikt over bosetting med aldersfordeling viser at tettstedene/distriktene Abelsnes, Hidra, Gyland, Sira synes å opprettholde befolkning, mens det er noe nedgang for Andabeløy og Åna-Sira. For øvrig bor ca. 76 % av kommunens innbyggere i Flekkefjord sentrum, eller innenfor ca. 10 km radius fra Flekkefjord sentrum. Fra innbyggerundersøkelsen fra 2024 nevnt over kommer det fram at hovedtransportmidlet i aldersgruppen over 50 år er bil, og at det store flertallet ikke ser utfordringer med å bevege seg ute i sitt eget nærmiljø. Samtidig som det ble fremhevet at det er mangel på eller et for smalt tilbud av kollektivtransport.

Her må en særlig se på hvordan en kan forbedre gang- og sykkelinfrastruktur og kollektivtilbud, og arealstrategien må se på utvikling av sentrums- og distriktsknutepunkter, gjerne nær lokalbutikk og/eller jernbane. Videre vil etablering av ny E39 påvirke hvordan Flekkefjord kommune påvirkes av sentraliseringstrenden.

Utdanning og arbeidsliv

Flekkefjord scorer litt under gjennomsnittet på leseferdigheter for 5. klasse, men har likevel en høy score på grunnskolepoeng, som ligger over gjennomsnittet for fylket.

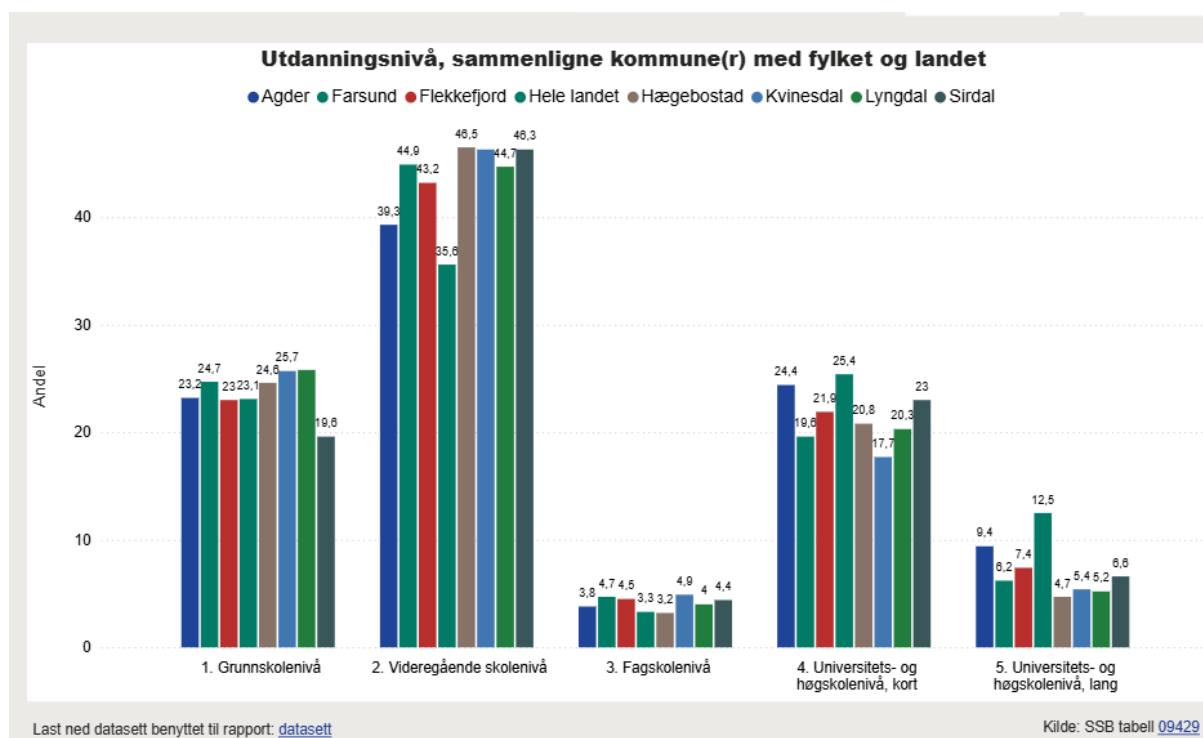
Når det gjelder mobbing og trivsel er tallene for Flekkefjord ca. som landsgjennomsnittet fra år til år. Kommunen er allikevel så liten at det vil være mindre variasjoner enkelte år. Ungdommer i Flekkefjord har større tro på fremtiden, er mer tilfredse med livet, er mer fornøyd med foreldre og skolen, og er mindre misfornøyd med livet sammenlignet med landsgjennomsnittet. Gjennomføringen av videregående opplæring er også god, og særlig for studiespesialiserende er andelen som gjennomfører utdanningsløpet over gjennomsnittet.

Selv om trivsel, og gjennomføring i videregående skole er god⁵, finnes det sosiale forskjeller i skoleprestasjoner knyttet til foreldres utdanningsnivå. I Flekkefjord er det en positiv utvikling ved at andelen som gjennomfører videregående skole øker mest i gruppene som i utgangspunktet har den

⁵ For 2018 kullet var fullføringsgraden i Flekkefjord på 97,1%, hvilket er betydelig høyere enn snittet i Agder som er 83,4%

laveste gjennomføringsgraden. Det gjelder både blant elever der foresatte har grunnskole som høyeste utdanningsnivå og blant innvandrere.

Utdanningsnivået i Flekkefjord er forholdsvis lavt, når en ser på kommunen på fylkesnivå og nasjonalt nivå. 29,3 % av befolkningen har tatt minst treårig høyere utdanning, og av disse har om lag 1 av 4 lang høyere utdanning. Flekkefjord er samtidig kommunen i Listerregionen som har høyest utdanningsnivå.

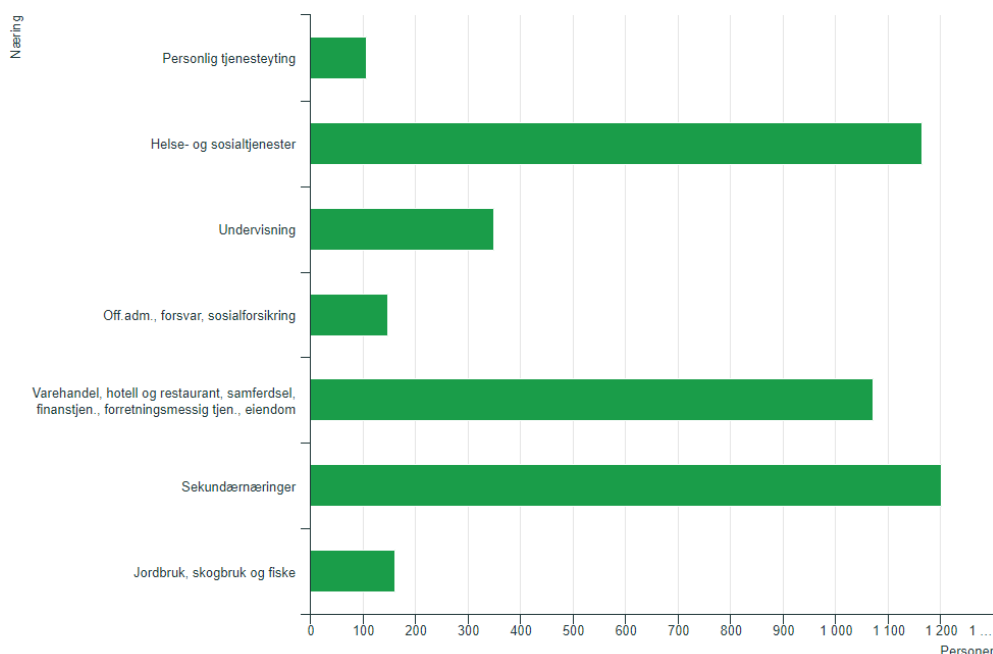
Figur 4 Utdanningsnivå, Listerkommuner, hele landet, SSB

Det er hensiktsmessig å ha et variert arbeidsliv som gir muligheter for innbyggere med forskjellige utdanningsnivåer, også med tanke på tilflytting og "hjemflytting".

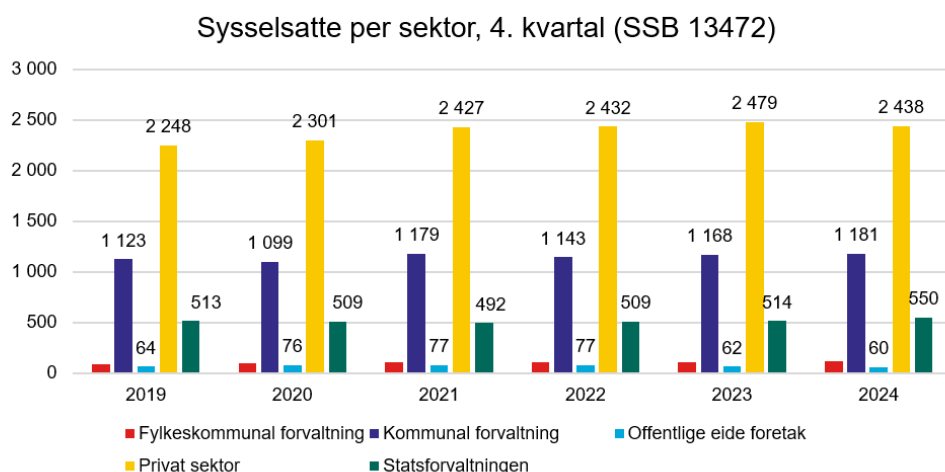
Det er viktig at en tar vare på kompetansen som finnes, og tilrettelegger for arbeidsplasser for alle utdanningsnivåer. Det vil bli enda viktigere å jobbe for å trekke til seg riktig kompetanse, og å utvikle

kompetanse i arbeidsfør befolkning når andelen pensjonister øker. Det samme gjelder arbeidet med å få flere til å stå lenger i jobb, herunder pensjonister og personer med redusert arbeidsevne.

Utdanningsnivå og bransjestruktur i et område henger tett sammen, og en kan derfor også si at utdanningsnivået i Flekkefjord reflekterer hvilke arbeidsplasser som finnes her i dag. Spørsmålet blir hva slags arbeidsplasser og kompetanser som vil kreves fremover.

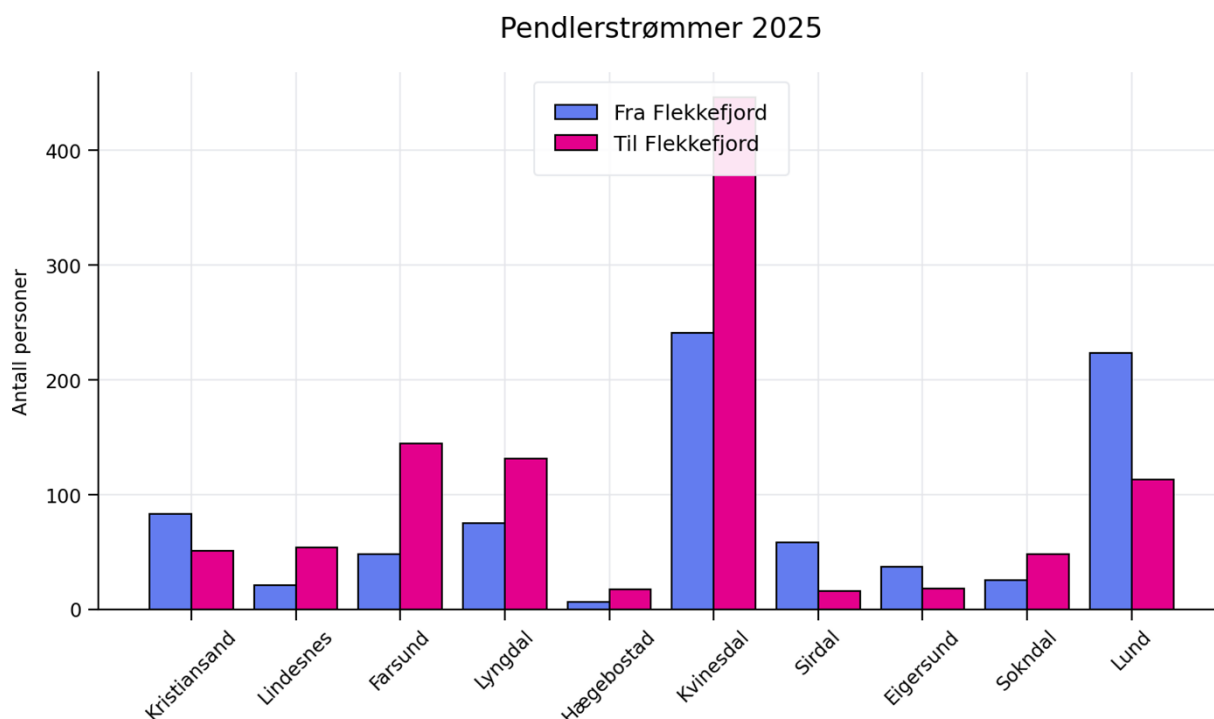
Figur 5, Antall ansatte fordelt på sektor, SSB

Figur 6, sysselsatte per sektor, 4. kvartal 2024 SSB

Figurene over beskriver ansatte fordelt etter næringen de arbeider i. Her kommer det fram at det er helse- og sosialtjenester og sekundærnæringene⁶ som har flest ansatte. Samlekategorien som dekker tjenester som handel, hoteller og finans er også en viktig næring, og har en betydelig andel ansatte. Det kommer tydelig fram at Flekkefjord er en kommune med mange arbeidsplasser innen industri, og det kan også forstås av oversikten at sykehuset er en stor arbeidsgiver. Flekkefjord har lavere andel ansatte i privat sektor enn snittet for Agder og Norge, men antallet har økt med ca. 200 personer siden 2019. Det har vært en økning i henvendelser til kommunen mht. ledig areal for utvidelser og nyetableringer, og kunnskapsoppsummeringen foretatt ifm. strategi for næringsutvikling viser en positiv tendens mht. produktivitet og økt verdiskapning.

Når det gjelder pendlerstatistikk viser tall fra Agdertall⁷ at 72 % av de sysselsatte med bosted i Flekkefjord jobber i hjemkommunen. Tall fra SSB fra 2025⁸, viser at det er 1158 sysselsatte som pendler inn til Flekkefjord, mens 1337 pendler ut av regionen når en ser på hele landet. Dersom en ser på de 10 nærmeste kommunene til Flekkefjord, viser oversikten at 817 sysselsatte pendler ut fra Flekkefjord, mens 1038 sysselsatte pendler inn. Fordelt får en denne oversikten:

Figur 7 tall hentet fra SSB tabell 03321 for sysselsatte 2025, oppdatert 26.02.2026

Sysselsettingsgraden i Flekkefjord var i 2024 på 75, %⁹, noe som er høyere enn gjennomsnittet for Agder, men litt under landsgjennomsnittet. Flekkefjord har en høy andel deltidsarbeidende kvinner, med 45,7 % i 2024, landsgjennomsnittet er 33,4 %, mens andelen i Agder sett under ett er 42,5 %. Dette tyder på at selv om sysselsettingstallene er relativt gode, er det likevel potensial for at flere kan jobbe mer.

⁶ Næring og industri som bearbeider råvarer til ferdige produkter, inkluderer bla fabrikkvirksomhet, bygg og anlegg, samt kraft- og vannforsyning

⁷ Kommunepresentasjon Agdertall kilde TØI 1713/2019

⁸ Tabell 11616, sysselsatte pr. 4 kvartal, etter region og år oppdatert 26.02.2026

⁹ Folkehelseprofil 2026. Baserer seg på aldersgruppe 20-66. Omfatter heltid og deltid.

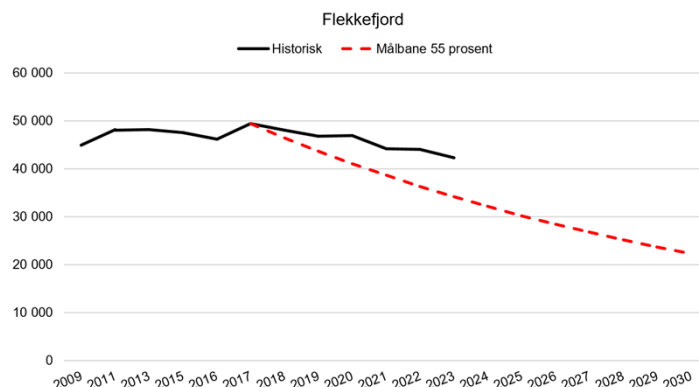
Klimaendringer og reduksjon i CO₂-utslipp

Regionplan Agder 2030 har vedtatt mål om å redusere utslippene med 55 % fra 2017-nivået innen 2030, og med 90 % innen 2050. Ifølge Agdertall ligger historiske utslipp for Flekkefjord frem til 2023 langt over målbanen som må følges for å redusere utslippene med 55 % i 2023 sammenlignet med utslipp i 2017.

Klimagassutslipp

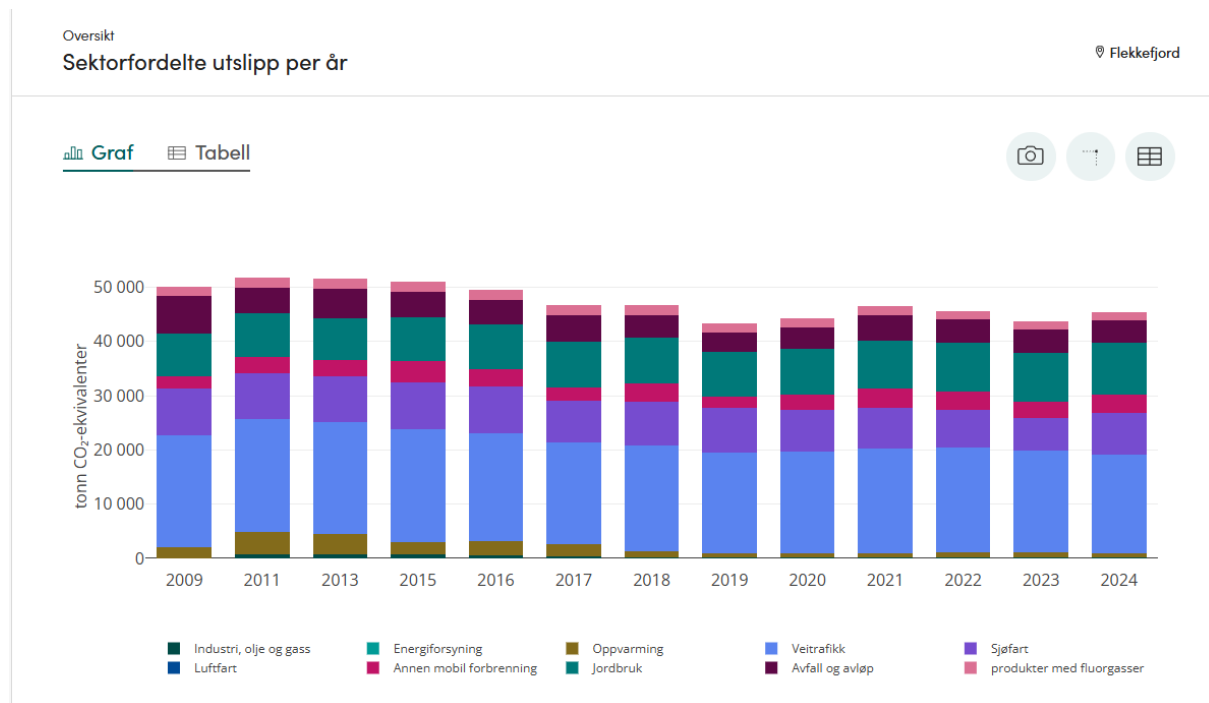
- Regionplan Agder har mål om at årlige utslipp skal reduseres med 55 % i 2030 sammenlignet med 2017.
- Historiske utslipp fram til 2023 ligger langt over målbanen som må følges for å redusere utslippene med 55 % i 2030 sammenlignet med utslipp i 2017.

[Rapport klimagassutslipp](#)

Tonn CO₂, inkl. kvotepliktige utslipp, referanseår 2017

Figur 8, oversikt klimagassutslipp, Agdertall, AFK

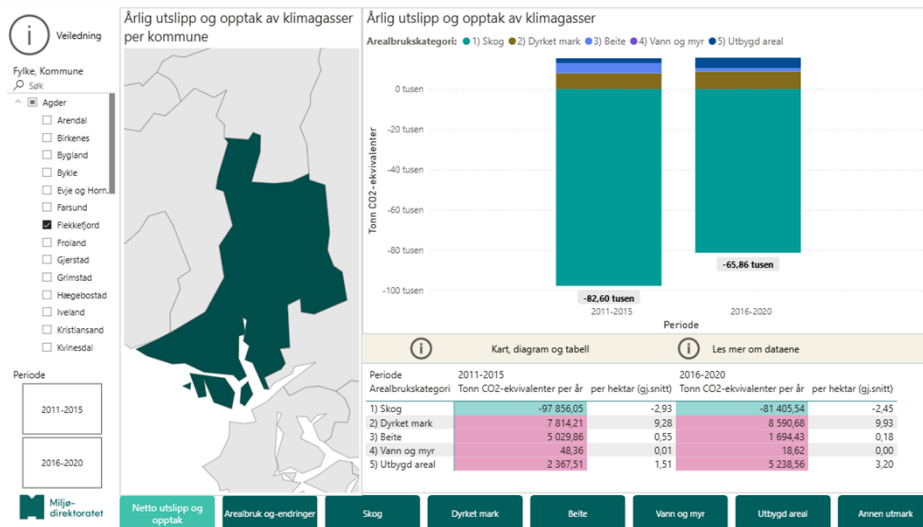

Figur 9, sektorfordelte utslipp per år, Miljødirektoratet

Når en videre ser på utslipp og opptak fra skog og arealbruk, er det blitt noe lavere netto opptak av CO₂ fra perioden 2011-2015 til 2016-2020, noe som skyldes økning i utslipp fra dyrket mark og utbygd mark:

Utslipp og opptak fra skog og arealbruk: For kommune

Kunnskapsgrunnlag for å redusere utslipp og øke opptak av klimagasser. NB: Usikkerhet i tall for arealbruksendringer og tilknyttede utslipp og opptak.

Figur 10, utslipp og opptak¹⁰ fra skog og arealbruk, Miljødirektoratet. Figuren over viser utslipp og opptak av klimagasser som følge av menneskeskapte endringer i jord- og plantedekket ved arealbruk (f.eks. dyrking, beiting, hogst og skjøtsel) og arealbruksendringer (f.eks. påskoging, avskoging, nydyrking, drenering og nedbygging).

Vi vet at framtiden vil gi høyere temperaturer, mer ekstremvær og endrede sesonger. Det kan ventes kortere vintre med mindre snø, og det kan ventes økende tørke om sommeren. Samtidig ventes det at det skal komme mer nedbør, og at det skal generelt bli mer ekstremvær og flom. Det kan også ventes større skredfare. Stigende havnivåer vil også påvirke kommunen. Dette utløser endringer i hvordan kommunen må tenke samfunnssikkerhet og beredskap.

Kommunens planlegging må ta hensyn til disse utfordringene, og legge et grunnlag for å kunne kutte i klimagassutslippene, styrke beredskap, håndtering av overvann og jordvern. Her må kommunen gå foran og vise god praksis. Det er også viktig at en legger til rette for at det enklere skal tas grep utenfor kommuneorganisasjonen.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Som følge av hendelser de siste årene står vi overfor et alvorlig og usikkert utfordringsbilde innen samfunnssikkerhet og beredskap. Stormaktsrivalisering, hybride trusler som desinformasjon og påvirkning, samt klimaendringer er potensielt eksistensielle trusler som sammen med teknologisk og demografisk utvikling påvirker samfunnssikkerhet og beredskap. Utviklingen i utfordringsbildet gjør at vi må planlegge for flere og mer sammensatte hendelser og kriser, også høyere i krisespekteret.

Pandemi, digitale angrep og langvarige strømbrydd er blant hendelsene i kommunens helhetlige ROS med høyest risiko. Vi må også forvente at klimaendringene fører til at ekstremvær skjer oftere og med større intensitet. Risikoen har økt for at kritisk infrastruktur blir satt ut av drift og at deler av samfunnet kan bli uten strøm og vann i perioder. Egenberedskap i husstander øker robustheten i

¹⁰ Opptak av klimagasser fra atmosfæren skjer når biomasse (levende vekster som skog, busker og gress) vokster, tar opp og lagrer mer karbon i jord, røtter, stamme og bladverk. Utslipp av klimagasser skjer når biomassen forbrennes eller brytes ned. Bearbeiding av jorda kan også øke nedbryting av det organiske materialet i jordsmonnet, som gir utslipp av CO₂. Endret bruk av areal (arealbruksendringer) kan medføre utslipp, men også opptak av klimagasser siden det vil kunne påvirke og endre prosessene.

samfunnet. Til tross for at bevisstheten er økende, er majoriteten av den norske befolkningen ikke godt nok forberedt på at det kan skje hendelser hvor kritisk infrastruktur som påvirker tilgangen på strøm, vann og EKOM-tjenester faller bort.

Stadig flere tjenester blir digitaliserte og høy oppetid på kraftforsyning og elektronisk kommunikasjon er økende. Den økte avhengigheten mellom kritisk infrastruktur og samfunnskritiske funksjoner gjør oss mer sårbare ved bortfall av strøm og EKOM. I beredskapssammenheng er teknologiutviklingen utfordrende, men den gir også store positive effekter blant annet gjennom bedre situasjonsforståelse, varsling og kommunikasjon i kriser.

Det trenger ikke å være enkelthendelser som truer samfunnssikkerhet, det kan også være tilstander i samfunnet. Det er en gjensidig påvirkning og forsterking mellom levekårsutfordringer, sosial ulikhet og samfunnssikkerhet. Desinformasjon og påvirkning kan over tid undergrave tillit og skape polarisering. På den annen side kan gode lokalsamfunn bidra til samhold, fellesskap og bedre motstandskraft.

Samarbeid med andre beredskapsaktører vil være en forutsetning for å lykkes med samfunnssikkerhet- og beredskapsarbeidet. Frivilligheten har også en viktig rolle.

Kommuneøkonomi

Generelt har kommunenes kostnader økt kraftig de siste årene. En høy prisvekst, et høyere rentenivå og økte behov for tjenester, har gitt et misforhold mellom inntekter og kostnader for svært mange kommuner.

Kommunen har vedtatt tre økonomiske måltall:

- Gjeldsgrad på maksimalt 95 % og det skal over tid budsjetteres for at gjeldsgraden skal være maksimalt 75 % - per 01.01.2026 har kommunen en lånegjeld på 62,7 %.
- Disposisjonsfondet skal utgjøre minst 10 % driftsinntektene og det skal over tid budsjetteres for at disposisjonsfondet skal utgjøre minst 12,5 % av driftsinntektene – per 01.01.2026 er disposisjonsfondet 171,9 millioner kroner, 14,5 % av driftsinntektene.
- Resultatgraden skal som et gjennomsnitt være minst 1,5 % og det skal over tid budsjetteres for en resultatgrad på minst 1,75 % - de siste seks årene har kommunen hatt et snitt på 1,93 %.

Flekkefjord kommune har, selv som en såkalt skattesvak kommune og med lavere skatteinntekter enn gjennomsnittskommunen, klart å bygge opp en ganske sunn økonomisk plattform. Et godt samarbeid mellom de ulike fagmiljøene, de tillitsvalgte, og ikke minst det administrative og det politiske nivået, har bidratt til at Flekkefjord har oppnådd bedre resultater enn budsjettet. God styring og økonomisk nøkternhet, samt tilleggssinntekter i form av eiendomsskatt, årlige utbytter fra kommunens eierandel i Å Energi og økte inntekter fra Havbruksfondet har vært med å gjøre dette mulig. Kommunen har en brukbar økonomisk buffer som gjør at vi i stedet for brå og raske innstramminger kan jobbe langsiktig med omstilling og effektivisering. Samtidig er det avgjørende at vi over tid drifter Flekkefjord kommune på en måte som sikrer at kostnadene ikke overstiger inntektsgrunnlaget.

4. Alternativer: visjon, mål og tema

Gjeldende visjon og verdier

Dagens visjon er "*vilje til vekst*", hvor det i gjeldende kommunedelens samfunnsplan særlig ble vektlagt økning i antatt innbyggere og Flekkefjord rolle som regionsenter. I planstrategien vurderes dette som lite treffende for temaer fremover, uten at det er tatt stilling til om selve visjonen skal omformuleres.

Den gjeldende visjonen angir en ambisjon for Flekkefjord, og denne er vekst. Samtidig sier ikke visjonen noe om hvilke kvaliteter Flekkefjord har, ønsker å oppnå eller å forsterke. En mer kvalitativ og framtidsrettet visjon kan oppleves som vitaliserende og retningsgivende.

Vekst kan med fordel knyttes til mer kvalitative mål, som at Flekkefjord skal bli en kommune som lever og utvikler seg, gjennom arbeid for god besøks-, bo- og bedriftsattraktivitet. Dette kan knyttes til de temaer som i dag er mest relevante, samtidig som verdiene for Flekkefjord "*redelighet, engasjement og nyskaping*" fremdeles fremstår som nyttige.

Planprogrammet holder det åpnet hvorvidt kommunens visjon skal beholdes, omarbeides eller tillegges nytt innhold.

Om gjeldende samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel 2014 – 2025 hadde tittelen «Innovasjonskommunen Flekkefjord». Planen la vekt på medvirkning og kommunens rolle som samfunnsutvikler og tilrettelegger. Med visjonen eller slagordet «vilje til vekst» - og med utgangspunkt i verdiene redelighet, engasjement og nyskaping, var det formulert to hovedmålsettinger:

- Vi skal være en attraktiv kommune for bosetting og næringsliv, slik at vi når 10 000 innbyggere i 2025.
- Vi skal utvikle vår rolle som regionsenter for omkringliggende kommuner.

Når man skal evaluere disse, så er det lett å konstatere at målet om 10 000 innbyggere innen 2025 ikke ble nådd. Samtidig forteller det bare en del av historien.

Flekkefjord kommune har hatt befolkningsvekst i perioden. Den har ikke vært så høy som ønskelig, og den har ikke vært på nivå med landsgjennomsnittet, men sammenlignet med strukturlike kommuner av tilsvarende størrelse, så har Flekkefjord hatt en positiv utvikling.

På den ene siden gjør befolknings sammensetningen at det har vært relativt få år med fødselsoverskudd i kommunen. På den andre siden viser tall at det i de tolv minste årsklassene nå er 10 % flere barn enn det antallet barn som ble født i kommunen de samme årene. Det dokumenterer at kommunen har lyktes med å tiltrekke seg en del unge voksne og barnefamilier. Det er viktig, og det vil bli enda viktigere i årene som kommer.

Trenden med at det er flere som flytter *til* kommunen enn *fra* kommunen, vil det være kritisk viktig å opprettholde. Tilsvarende vil det være viktig å videreføre og styrke Flekkefjord som en kommune som, i forhold til de nærmeste omkringliggende kommunene, har flere som reiser *inn* til kommunen for å arbeide enn innbyggere som reiser *ut* av kommunen for å arbeide.

Det siste er også en sentral indikator for i hvilken grad Flekkefjord lykkes i å være et regionsenter for de omkringliggende kommunene. En videreutvikling av tilbudet ved sykehuset i Flekkefjord vil være

et vesentlig bidrag til dette. Men også på andre områder har kommunen en regional rolle, bl.a. når det gjelder legevakt, brann og redning, oppdrettsnæring og renovasjon.

Med flere omkringliggende kommuner av omtrent tilsvarende størrelse, og med et par litt mindre kommuner med et betydelig bedre inntektsgrunnlag, er det neppe realistisk å tenke seg at Flekkefjord skal kunne være et regionsenter på *alle* områder. Det å jobbe for å videreføre og utvikle dagens fortrinn i Flekkefjord, og å forsterke etablerte satsingsområder, samtidig som man aktivt tilrettelegger for nye aktiviteter, må være en prioritert oppgave også i årene som kommer.

Den gjeldende samfunnsdelen til kommuneplanen inneholder ti satsingsområder. Til hver av disse har det blitt formulert mål og tiltak. De aller fleste av disse har det blitt knyttet ressurser til i form av både tid og økonomi de siste 12-13 årene.

Graden av måloppnåelse varierer fra område til område, men selv om ikke alle tiltak har blitt realisert, er det ikke tvil om at kommuneplanens samfunnsdel har gitt vært med på å prege utviklingen Flekkefjord har hatt i denne perioden.

Utforming og tema for samfunnsdelen

Kapitlene i samfunnsdelen skal inneholdemål for hva som skal oppnås, og strategier som viser hvordan en har tenkt å jobbe for å oppnå dette. Dette skal være gjeldende for både kommunen som organisasjon og kommunesamfunnet som helhet. Tema, mål og strategier skal dekke inn områdene innen bærekraft; sosiale forhold, økonomi, miljø og klima.

Arealstrategien skal knytte samfunnsdelen og arealdelen tettere sammen gjennom å legge fram langsiktige tanker om hvordan en skal ivareta kommunens arealer for å oppnå målsetningene en har satt i samfunnsdelen. Arealstrategien gir mer forutsigbarhet for eksterne aktører, legger til rette for dialog blant politikerne, gir mulighet for medvirkning, skaper helhet i planleggingen og gir rom for å løfte blikket og se hvor utviklingen går.

Temaer i samfunnsdelen

For å lage en god plan må en avgrense satsingsområdene og velge noen tema som får ekstra oppmerksomhet. Disse må knyttes mot de utfordringer og samfunnstrender som særlig er viktige for Flekkefjord. Mange av tematikkene som nevnes under kan og må ses i sammenheng med hverandre. Hvilke konkrete områder som skal prioriteres tas det ikke stilling til i planprogrammet.

Kommunen har valgt å gjennomføre drøfting knyttet til prioriteringer til etter fastsettelse av planprogrammet, og frem mot vedtakelse av kommuneplanens samfunnsdel. Hvilke temaer som vil løftes frem for Flekkefjord, vil således være et resultat av den videre planprosessen.

Flekkefjord står overfor et sammensatt folkehelse- og bærekraftsutfordringsbilde der demografi, levekår, arbeidsliv og levevaner virker sammen. Utfordringene er tverrsektorielle og må håndteres gjennom målrettet planlegging og prioritering.

Temaer som kan eller må tas opp i planen, i større eller mindre grad (ikke uttømmende liste):

Trygt og inkluderende lokalsamfunn

Flekkefjord kommune skal utvikles som en attraktiv kommune å bo i, og videre planarbeid skal omfatte hele kommunen, også distriktene.

Folkehelse og levekår er temaer som skal adresseres i kommunens planlegging. Kommunens folkehelseutfordringer er redegjort for i tidligere kapitler i planprogrammet. Utfordringer knyttet til likestilling, mangfold og økte ulikheter i samfunnet vil være viktige temaer for kommuneplanens samfunnsdel. En sosial bærekraftig samfunnsutvikling er sentralt, og må ses i sammenheng med universell utforming, gode lokalmiljø og tettsteder for alle generasjoner. Her må det ses på om temaplaner kan reduseres i sitt omfang, og at utfordringer heller adresseres i samfunnsplanen. Strategiske innsatsområder kan være styrking av gode oppvekstvilkår og levevaner, samt fremme gode, inkluderende og aldersvennlige arbeidsmarkeder, boligområder og felleskap.

Å styrke skoletrivsel, forebygge utenforskap, redusere sosiale forskjeller i oppvekst og øke deltagelse i organiserte fritidsaktiviteter er eksempler på viktige prioriteringer i arbeidet for et trygt og inkluderende lokalsamfunn. Betydningen av frivilligheten blir sentralt i dette arbeidet, og det bør i all planlegging ses på hvordan bruk av frivillige kan bidra til å få til økt inkludering, aldersvennlige lokalsamfunn, beredskap og møteplasser. Dette bør også gjenspeiles ved neste revisjon av kommunens frivillighetsstrategi.

Folkehelseprofilen legger betydelig vekt på arbeid som en helsefremmende faktor, og samfunnsdelen bør inneholde delmål som omhandler økt yrkesdeltagelse, inkludering av personer med nedsatt arbeidsevne, inkludering av innvandrere og flyktninger i arbeidslivet og redusere deltidsarbeid. I tillegg til at arbeidsinkludering er viktig for folkehelse, vil det også kunne bidra til å skape en økt trivsel og god næringsutvikling. Å se på hvilke virkemidler kommunen har for å bidra til at flere står lenger i jobb, herunder pensjonister og personer med redusert arbeidsevne blir en del av dette arbeidet.

Befolkningsframskrivninger viser at kommunen får flere eldre og færre i arbeidsfør alder fremover. Endringen i aldersbæreevne medfører utfordringer, bl.a. økt belastning på helse- og omsorgstjenestene, færre i arbeidsfør alder og endringer knyttet til boligbehov.

Innbyggerundersøkelsen fra 2024 gir noe informasjon om hvordan befolkningen over 50 år planlegger og ser på sin bosituasjon for alderdommen. De aller fleste ønsker å bli boende i egen bolig, med evt. tilrettelegging der. Nærhet til sentrum og/eller service- og aktivitetstilbud trekkes frem som det viktigste ved evt. valg av ny bolig. Dette spiller inn på arealstrategien, men også de muligheter som finnes i å utvikle gode, lokale møteplasser, også i distriktene. Her er det mulig å se på utvikling av nærbutikk som en møteplass ikke bare for handel, men også som aktivitets- og sosial møteplass. I tillegg bør man se på alternative løsninger for å ivareta boligsosiale hensyn, f.eks. muligheter for sentrumsnære leiligheter i varierende utforming.

Det blir viktig å se på ulike måter for å styrke kollektivtransport og mulighet for gang- og sykkelbruk. Tilgang til transport er viktig for deltakelse i hverdags- og samfunnsliv. Styrking av kollektivtilbudet vil være positivt mht. til aldersframskriving, da dette kan gjøre det enklere for flere å bo lenger i eget hjem.

Næringsutvikling og kommunikasjon

Næringslivet i Flekkefjord kommune har vist stor endringsvilje, og har tilpasset seg nye næringer etter hvert som de har oppstått.

Det grønne skiftet, digitalisering og nye produksjonsmetoder innen blå næring og landbruk gir rom for nye muligheter. For næringsutvikling blir tilgang på kompetanse, kapital og arealer sentrale forutsetninger for å kunne utnytte disse mulighetene.

Overgangen til lavutslippssamfunnet er sentralt for å oppnå vedtatte klimamål. Kommunen vil måtte ta stilling til grønn energiproduksjon, og hvilken rolle kommunen skal spille i næringslivets omstilling til lavutslipp. Hvordan en kan få til industrielle symbioser og sirkulære verdikjeder vil bli sentralt både mht. fremtidig næringsutvikling og for reduksjon av klimagasser. Kommunen har i dag allerede eksempler på næringsstøtte til forskning og utvikling på dette området. Videre arbeides det aktivt både på plansiden og næringsiden med utvikling av kommunens avsatte næringsområder. Det vil fremover være behov for et godt samarbeid mellom fagdisiplinene i kommunen, andre offentlige instanser og næringslivet når nye arealer skal vurderes.

Utbygging av E39 mellom Kristiansand og Stavanger vil redusere reisetid, og gi en større regionutvidelse for Flekkefjord. Vår lokalisering midt mellom disse større byene, og tilgang på havn, kystnære områder og kulturhistorisk bevarte bysentrum samt uthavner, kan gi mange positive effekter for kommunen. Vi må utnytte de mulighetene dette gir oss. Flekkefjord er i en klar posisjon til å utnytte synergier med næringsutvikling i Rogaland, også når det gjelder turisme.

Arealstrategien må både svare på lokalisering av næringer, men også sørge for at boligutvikling skjer på en slik måte at det er mulig for arbeidstakere i ulike livsfaser og livssituasjoner å etablere seg i Flekkefjord.

Klima- og energi

Utfordringsbildet som er presentert vil påvirke Flekkefjord som kommune, og som samfunn. Det vil være tydelige endringer som mer regn, flom og overvann, samt skred. Høyere havnivåer kan også bli en utfordring. Det vil bli større temperatursvingninger. Samtidig kan dette gi nye muligheter for innovative løsninger.

Det må tas bevisste valg mht. hva som skal bli utbyggingsområder fremover både på land og i sjø, og hvordan eksisterende områder kan sikres mot f.eks. overvann og ras. Videre må valg gjenspeile nasjonale føringer mht. jordvern og ivaretagelse av biologisk mangfold, noe som også har side mot karbonfangst og flomdemping (klimatilpasning). Det er behov for en ny helhetlig ROS-analyse ifm. arbeidet med kommuneplanens arealdel.

For utslipp fra transport, må det i planlegging ses på hvordan en kan utnytte kollektiv-, gang-/sykkelmuligheter, for de stedene i kommunen hvor dette kan gi størst utbytte.

Kommuneorganisasjonen kan selv ta egne grep både i rolle som eier og drifter for å bidra til klimavennlige og energieffektive løsninger i egen virksomhet, blant annet i innkjøp, klimanøytral drift og med fokus på sirkulær økonomi, og på den måten strekke seg mot nullutslipp i egen virksomhet. Kommunen har miljøfyrtårnsertifikat for to kommunale bygg, og det er et klart potensial for å gjennomføre tilsvarende prosess for flere bygg. Her kan det defineres tydelige og målbare mål.

Klima og energi bør gis forpliktende oppfølging gjennom en egen klima- og miljøhandlingsplan eller handlingsdel knyttet til andre plandokumenter.

Samskaping, samfunnssikkerhet og demokrati

Det skjer endringer i hvordan kommunens rolle i lokalsamfunnet forstås. Kommunen skal i større grad legge til rette for at samfunnsutviklingen og tjenesteytingen skjer i et fellesskap med andre aktører, hvor både næringsliv, organisasjoner og innbyggere bidrar. Dette kan gi endringer i hvordan forskjellige tjenester tilbys i framtiden.

Endringer i hvordan samfunnet tenker på beredskap har også gjennomgått skifter over de siste årene. Det er viktig å se på demokratiske holdninger og hvordan styrke tillit og trygghetsfølelse i befolkningen, som motvekt til de individualiserende trendene verden har sett over en tidsperiode. Styrking av frivilligheten er et viktig grep og en gjennomgående strategi for inkludering, aldersvennlige lokalsamfunn, beredskap og møteplasser. Samtidig må frivillighetens egenverdi og egenart ivaretas. Mennesker engasjerer seg fordi de vil bidra, høre til, gjøre en forskjell, møte andre mennesker og skape noe sammen.

Kommuneøkonomi og forventningsgapet

Kommunenes sentralforbund (KS) definerer forventningsgapet som gapet mellom det som i sum forventes av kommuner og fylkeskommuner og det som er mulig å yte med de ressursene som er tilgjengelige. Forventingene kan være innad i kommunen og mellom folkevalgte, innbyggere og nasjonale myndighet, og tilgjengelige ressurser gjelder både folk og penger.

Det kan forventes utfordringer mht. kompetent arbeidskraft og redusert økonomisk handlerom. Det utfordrer kommunen i måten dagens tjenester organiseres og oppgaver løses på, og krever god økonomisk styring og en bærekraftig personalpolitikk. Det er nødvendig med raskere omstilling og mobilisering av ressurser, både i og utenfor egen virksomhet. Knapphet på arbeidskraft krever at Flekkefjord kommune i større grad må utvikle kompetansen til arbeidstakerne man har, og benytte kompetansen og tiden til den ansatte best mulig. Her må en se på utnyttelse av restarbeidsevne, samt tilrettelegge for at flest mulig som kan, får arbeide i en 100 % stilling gjennom et langt yrkesliv og ulike livsfaser. Dette vil kreve en kultur i organisasjonen som er både fleksibel og omstillingsvillig, som gir rom for nye og fleksible arbeidsordninger, ny organisering av tjenestene og bedre oppgavedeling.

Arealstrategi

Arealstrategien handler om hvordan arealer skal brukes og forvaltes for å nå bestemte mål, og gir de overordnede føringer for kommunens fysiske utvikling i et langsiktig perspektiv. Strategien støtter en helhetlig og langsiktig styring, som bidrar til å gi forutsigbarhet for innbyggere, næringsliv og utbyggere.

Arealstrategien skal få frem sammenhengen mellom ønsket samfunnsutvikling og arealbruk, og vil dermed bli et viktig bindeledd mellom samfunnsdelen og arealdelen av kommuneplanen. Dette må ses i sammenheng særlig med statlige retningslinjer om arealbruk og mobilitet, samt klima og miljø.

Folkehelseprofilen viser betydningen av fysisk aktivitet og deltagelse. Arealstrategien skal bidra til aktive lokalsamfunn, møteplasser, universell utforming, gang- og sykkelvennlige løsninger, aldersvennlige nærmiljø og trafikksikre løsninger for alle trafikanter.

Det skal legges til rette for trafikksikre, trygge og attraktive skole- og fritidsveier, slik at flest mulig barn og unge kan gå og sykle til sine daglige aktiviteter.

I kommunens tettsteder er det viktig å legge til rette for trygge og sammenhengende gang- og sykkelforbindelser som gjør det enkelt å velge andre transportformer framfor bil.

Strategien bør gi overordnede føringer evt. prinsipper for lokalisering av næringsvirksomhet, både mht. arealkrevende næringsvirksomhet, besøksintensiv næringsvirksomhet inkl. turisme og havn/sjønære områder. Her vil også etablering av ny E39 spille inn, da kommunen vil få nye trafikknutepunkter, som kan gi føringer for etablering av nye næringsarealer. Ny regional plan for sentrumsstruktur og handel i Agder vil kunne gi viktige bidrag i dette arbeidet¹¹.

Arealstrategien må også ivareta og styrke særskilte kulturmiljø- og tradisjoner som er særegne for Flekkefjord.

I tillegg til overordnede føringer for fysisk utvikling, kan strategien adressere hvordan kommunen skal få til en sosial bærekraftig boligutvikling. Befolkningen i kommunen blir stadig eldre. Kommunen må legge til rette for lokalisering og utforming av boliger og nærmiljøer som kan bidra til økt mestring, selvstendighet og redusert tjenestebehov hos en aldrende og mer sammensatt befolkning. Flekkefjord formannskap har i høringsuttalelse til handlingsprogram til Regionplan Lister 2023 særlig understreket behovet for et variert botilbud for å få til en balansert og bærekraftig befolkningsstruktur over tid. Fokus på utvikling av bysentrum, bruk av eksisterende bygg, samt en oppdatert boligpolitikk for hele kommunen inngår i dette.

5. Medvirkning

Lovkrav og forventninger

Krav til medvirkning i planprosesser er hjemlet i PBL §5-1 – 5-5.

§5-2 sier følgende:

«Når loven her bestemmer at et planforslag skal sendes på høring, skal forslaget sendes til alle statlige, regionale og kommunale myndigheter og andre offentlige organer, private organisasjoner og institusjoner, som blir berørt av forslaget, til uttalelse innen en fastsatt frist.

Når loven her bestemmer at et forslag skal legges ut til offentlig ettersyn, skal minst ett eksemplar av forslaget være lett tilgjengelig for alle, slik at enhver kan sette seg inn i det. Ved kunngjøring av planutkast skal det gjøres oppmerksom på om det foreligger alternative utkast til planen som ikke har vært eller vil bli kunngjort. Det skal i tilfelle også opplyses at de er tilgjengelige på planmyndighetens kontor.

Det skal legges til rette for elektronisk presentasjon og dialog i alle faser av planprosessen.

Nærmere krav til høring og offentlig ettersyn framgår av bestemmelsene for den enkelte plantype.»

Her framkommer det at enhver som fremmer planforslag skal legge til rette for medvirkning. Kravene til kommuneplanen framkommer i §11-14, som sier at

«Forslag til kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn, kunngjøres i minst én avis som er alminnelig lest på stedet og

¹¹ [Regional plan for senterstruktur og handel i Agder - Agder fylkeskommune](#)

gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier. Fristen for å gi uttalelse og eventuelt å fremme innsigelse til kommuneplanens arealdel skal være minst seks uker.».

I tillegg sier §5-1 at

«Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte».

Det er samtidig en forventning til at en skal legge til rette for en utvidet medvirkningsprosess til kommuneplanens samfunnsdel.

Forslag til organisering av medvirkningsprosessen

I denne planprosessen skal det lages et medvirkningsopplegg hvor innbyggere gjennom etablerte råd, næringsliv, organisasjonsliv og politikere kan delta gjennom et tilpasset opplegg, i tillegg til den allmenne høringen.

Dette foreslås ivare tatt slik:

- Planverksteder med politikerne
- Presentasjon og workshop/dialog med næringslivet, og/eller næringslivsforeninger
- Presentasjon og arbeidsverksted med organisasjonsliv ved kommunens frivilligsentral
- Arbeidsverksted med eldrerådet, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsrådet
- Idemyldring med elevråd på Sira, Gyland, Hidra og Sunde barneskoler
- Offentlig ettersyn
- Informasjon på nettsiden og avisartikler

Organisering og tidsplan

Rådmannen er prosjekteier for kommuneplanens samfunnsdel, og det er planavdelingen som er ansvarlig for utarbeidelse av planen.

Administrativ styringsgruppe vil være rådmannens ledergruppe. Det kan i tillegg være aktuelt å organisere enkelte ad hoc-arbeidsgrupper for deler av prosessen. Den politiske styringsgruppa vil være formannskapet.

Tidsplanen for prosjektet planlegges slik:

	2026												2027									
Fase / Måned	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Fase 0 - Forarbeid																						
Fase 1 - Oppstart og planprog.																						
Fase 2 - Utarbeidelse planf. workshops																						
Fase 3 - Høring-dialog, bearb.																						
Fase 4 - Vedtak																						
Fase 5 - Implementering																						
RLG* medvirker																						
Budsjett og ØP																						
Vedtak																						
Politiske prosesser																						
*RLG = Rådmannens ledergruppe																						